

Protokoll rådet för funktionshinderfrågor i Bromma och Hässelby-Vällingby

Närvarande:

Ledamöter

Edvin Lidén, HiSUS

Kaj Nordquist, SRF

Keity Klynne Löfgren, SRF

Gull-Britt Lindahl, SDF

Tjänstemän

Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltning:

Marie Lissäng – Avdelningschef, avdelningen för äldre,
funktionsnedsättning och socialpsykiatri

Ludvig Jansson – Verksamhetscontroller, avdelningen för vuxna

Bromma stadsdelsförvaltning:

Fredrik Skoglund – Avdelningschef, avdelningen socialtjänst och
fritid

Frida Samuelsson – Verksamhetscontroller, Socialtjänst och fritid

Övriga:

Emelie Lif – Utredare, socialförvaltningen

Emelie Nyström – Samordnare, socialförvaltningen

Carina Gillgren – Funktionshinderinspektör, socialförvaltningen

Hanna Rossetti – Funktionshinderinspektör, socialförvaltningen

Teckenspråkstolkar, Stockholmstolkarna

Frånvarande:

Annika Symreng, DHR

Tarek Abdellatif, SDF

Therese Lagerman, RBU

Leonore Nyström, Astma- och allergiföreningen i Stockholm

Tidpunkt:

2025-02-18, klockan 14-16

Plats:

Bromma stadsdelsförvaltning
Köpsvängen 24, Bromma
Brommasalen

Protokoll justerat 2025-02-25

Kaj Nordquist
Justerare

Edvin Lidén
Justerare

Dagordning**1. Mötets öppnande**

Mötet öppnas av ordförande.

2. Föregående protokoll

Inga synpunkter på tidigare protokoll.

3. Godkännande av dagordning

Dagordningen godkänns.

4. Utseende av justerare och tid för justering

Protokollet justeras av Kaj Nordquist och Edvin Lidén
2025-02-25.

5. Genomgång av program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2024-2029:

- ***Fokusområde 4, Rätten till ett fungerande boende***

Representanter från Stockholms stads socialförvaltning, Emelie Nyström och Emelie Lif, berättar om boendeplanering och stadsövergripande utvecklingsuppdrag relaterat till särskilda boendeformer för personer med funktionsnedsättning.

I enlighet med stadens budget ska arbetet intensifieras för att möta underskottet av bostäder med särskild service enligt LSS och SoL. Socialnämnden ska säkerställa att mark reserveras i samband med stadsutveckling samt i ökad omfattning beställa olika typer av boendelösningar. Socialnämnden ska även i samband med bostadsprojekt

utreda om projekten kan innehålla en andel om minst fem procent lägenheter för dessa boendeformer. Socialnämnden samordnar arbetet med stadens årliga boendeplan för bostäder för personer med funktionsnedsättning.

Andra budgetuppgifter är att socialnämnden i samråd med kommunstyrelsen ska;

- fortsatt utreda förutsättningarna för att starta bostad med särskild service för barn och unga (LSS) i egen regi.
- fortsatt utreda förutsättningarna för profilboenden inom LSS
- Införa en central placeringsfunktion för inköp av boendeplatser med individuella avtal inom LSS

Socialnämnden ska ta fram riktlinjer för förmedling av platser i bostad med särskild service SoL och LSS för att förbättra denna process och minska antalet tomplatser. Socialnämnden ska även utreda hur staden kan erbjuda skyddade boenden som är tillgängliga för personer med funktionsnedsättning.

Varje år tar socialnämnden fram en stadsövergripande boendeplan för särskilt boende för personer med funktionsnedsättning. Med hjälp av en stadsövergripande boendeplan kan Stockholms stad öka möjligheterna att planera och tillgodose brukares behov och önskemål vad gäller bostäder med särskild service inom valfrihetssystemet. Det ökar möjligheten att skapa variation i utbudet av bostäder och tillsäkra att den geografiska placeringen av bostäder över hela staden ökar. Målen med den stadsövergripande boendeplanen är att tillgodose behoven av bostäder med särskild service samt att minska antal icke verkställda beslut och antal placeringar utanför valfrihetssystemet.

Iakttagelser som framkommit under arbetet med boendeplanen 2024-2034 **för hela staden**;

- Totala underskott i nybyggnation bedöms kvarstå kommande åren. Behovet av lägenheter är täckt med 35 lägenheter vid prognosperiodens slut om alla projekt byggs enligt planering.
- Kostnader för individuella avtal fortsätter öka.
- Inga pågående projekt finns för målgruppen med behov av bostäder med särskild service för barn och unga LSS eller stödboende SoL.
- Antal boende som drivs i egen regi har ökat med sju boendeenheter från förra årets boendeplan.

- Efterfrågan från stadsdelsregionerna av bostäder med särskild service med specifik inriktning är tydlig.
- Servicebostad SoL behövs som ett boendeanternativ för socialpsykiatrins målgrupp.
- Risk att antalet tomma lägenheter i bostad med särskild service kan komma att öka framöver. Det behövs effektivt samarbete i förmedlingsprocessen.

År 2022 tog Socialförvaltningen över beställaransvaret för bostäder med särskild service, ett beslut som fattades i samband med mål och budget. Beslutet grundades i flera utmaningar, inklusive ett långvarigt underskott av boendeplatser samt en ojämlig produktion och varierande processer mellan stadsdelarna. Socialförvaltningen har nu ansvaret för att driva och initiera projekt på uppdrag av stadsdelarna, med målet att skapa en mer enhetlig och effektiv hantering av nya bostäder med särskild service.

Socialförvaltningens har ett kommunövergripande perspektiv och arbetar strategiskt kring planeringen att få till fler bostäder. Arbetar för ett ökat färdigställande av nya bostäder och ser över både nybyggnationer men även möjliga ombyggnationer av befintliga lokaler. Till exempel ser man över möjligheten att bygga om förskolelokaler som inte längre behövs.

Bostäder beställd i samband med genomförandebeslut. 2023 var målet att beställa 30 boendeplatser, 2024 var målet 48 boendeplatser och 2025 är målet 54 boendeplatser.

Inom region västerort (Bromma, Hässelby-Vällingby och Järva) är prognosen för åren 2025–2034 att 255 nya boendeplatser ska skapas. Totalt pågår projekt som motsvarar 399 nya boendeplatser, vilket är det största antalet i jämförelse med övriga regioner.

Stadens funktionsprogram uppdateras vartannat år. Där framkommer utifrån olika boendekategorier hur bostäderna ska byggas för att ha rätt tillgänglighet.

Utmaningar i boendeplaneringen är bland annat rådande marknadsläge och med det hålla ner kostnaderna så bostäderna inte blir för dyra, att tidsplanerna är långa samt att det föreligger brist på friliggande tomter.

Rådet ges möjlighet att ge förslag på prioriterade utvecklingsområden inom fokusområdet.

Rådet lyfter att man som medborgare reagerar på när det står tomma lokaler, i och med den bostadsbrist som föreligger. Det är av vikt att tomma lokaler nyttjas. Till exempel står ett stort hus tomt i Hässelby-Vällingby (Skolorten/Vällörten). Hässelby-Vällingby sdf svarar att bostadsbolaget MICASA bedömt dessa fastigheter inte är beboeliga så fastighetsägaren utreder man ser över vad man ska göra med fastigheten/området.

Ledamot från Stockholms dövas förening lyfter vikten av att det finns boenden för döva, och att de inte endast placeras i verksamheter ute i skogen. Det behöver även finnas äldreboenden för döva. Bromma sdf svarar att region Västerort lyfter behovet av äldreboenden för döva i boendepåren för äldre.

Rådet lyfter att när en brukare flyttar från en bostad så rivs individuella anpassningar bort och man återställer bostaden, innan man vet om nästkommande brukares behov. Det kan leda till onödiga kostnader.

Rådet undrar hur man tar i beaktande om det skulle bli krig i boendepåren och för personer med funktionsnedsättning. Nicaragua har ett riggat system i händelse av kris och krig, så de vet vem som bor var och kan åka runt och hämta dem när det händer något. Det behöver komma till en struktur i staden som fångar upp sårbara grupper. Det är viktigt att sekretessen inte är hinder som leder till skador/dödsfall för målgruppen vid allvarliga händelser.

- ***Fokusområde 3, Rätten att kunna ta del av den fysiska miljön och garanteras säkerhet i kris***

Funktionshinderinspektörerna från socialförvaltningen, Carina Gillgren och Hanna Rossetti, informerar om kvalitetsgranskningen som genomfördes 2024 kring Ledsagning enligt SoL och ledsagarservice enligt LSS till barn och unga vuxna.

Funktionshinderinspektörerna genomför kvalitetsgranskningar kring biståndsbedömda insatser inom område funktionsnedsättning och socialpsykiatri.

Granskningar inkluderar bland annat dokumentationsgranskningar och att intervjua olika parter.

Kvalitetsgranskning genomfördes 2024 kring Ledsagning enligt SoL och ledsagarservice enligt LSS till barn och unga vuxna upp till 21 år. De stadsdelar som granskades var Bromma, Järva, Kungsholmen och Skarpnäck. Fokus för granskningen är handlägningsprocessen utifrån ansökan, utredning, beslut, beställning, genomförandeplan samt journalanteckningar. Fullmakter och sekretessmedgivanden, barnrättsperspektiv och anhörigperspektiv.

Av de 95 granskade ärendena är 88 personer beviljade insatsen ledsagarservice enligt LSS. Fem personer är beviljade insatsen ledsagning enligt SoL. Två personer har fått avslag i sin helhet på ansökan om ledsagarservice enligt LSS. Av de som beviljats insats har 38 personer fått ett delavslag på ansökan, vilket motsvarar 40 procent.

Två personer har en synskada. Båda personerna får ett delavslag med motivering att dels tillgodoses genom beviljad tid och dels genom att goda livsvillkor är tillförsäkrat genom en fritidsaktivitet per vecka.

Sammanfattande granskningsresultat;

Barns delaktighet och rätt att komma till tals - Hembesök är vanligt förekommande i samband med utredning och uppföljning av insats. Positiva aspekter av att träffa barnet vid hembesök är att kunna ställa frågor på ett mer avslappnat sätt än hos socialtjänsten, titta in i barnets rum och informera på rimlig nivå utifrån barnets ålder. Hembesök kan ge bättre förutsättningar att göra barnet delaktigt.

Aktiviteter i insatsen - När det framgår vilken typ av aktiviteter den enskilde önskar göra är det vanligaste att gå och simma, promenader, besöka gym, åka tunnelbana, äta på restaurang och gå på bio. Även aktiviteter som att bowla, klättra, åka till stall eller ridskola förekommer. I något enstaka ärende framgår det att den enskilde vill besöka affärer eller handla kläder. Det är viktigt att det, förutom omfattning och syfte med insatsen, framgår vilka behov av ledsagning som ska tillgodoses. Det bör således framgå i beställningen för vilken typ av aktiviteter den enskilde har

beviljats. Att tydligt skriva vilka aktiviteter som barnet eller den unge önskar ska ingå i insatsen. Om uppdraget har ett utvecklingsmål som ökad självständighet och frigörelse eller om insatsen är endast kompensatorisk är sådant som skulle kunna tydliggöras i beställningar till utförare. Även om behöver ledsagning under själva aktiviteterna. Det bör vidare framgå av beställningen om den enskilde har ett beslut om omkostnadsersättning samt vilka omkostnader för ledsagaren som kan bli aktuella.

Omkostnadsersättning - Beslut om omkostnadsersättning fanns i 73% av ärendena i hela granskningen (68 personer)

Omfattning av insats - Den enskilt vanligaste avslagsgrunden vid delavslag är att nämnden gör bedömningen att behovet tillgodoses genom redan beviljad tid. I ett antal beslut och bedömningar framgår att nämnden anser att det är goda levnadsvillkor att delta i en fritidsaktivitet per vecka. I några ärenden hänvisas ytterligare aktiviteter, utöver en gång per vecka, till att omfattas av normalt föräldraansvar. Granskningen har i likhet med Socialstyrelsens uppgifter inte påvisat dokumentation av prövning av föräldraansvar och förmåga i praktiken i det enskilda ärendet.

Vem utför insatsen? - I 54 ärenden, 58 procent, framgår vilken person som är anställd för att utföra insatsen. I åtta ärenden är det en anhörig som utför insatsen, i tre ärenden är det en vän som utför och i resterande 43 ärenden är det en externt rekryterad ledsagare vars namn och kontaktuppgifter framgår av dokumentationen. I 39 ärenden, 42 procent, framgår det inte vem som utför insatsen. Att utförare skriver i genomförandeplanen vem som utför insatsen samt kontaktuppgifter till ledsagaren skulle kunna vara en fråga att initiera en dialog kring med kommunala och privata utförare av insatsen. I LOV-avtalen med upphandlade privata utförare framgår att vid fråga om att anställa anhörig för att utföra insatsen, ska utföraren kontakta beställaren för godkännande.

Uppföljning - Om uppföljning inte gjorts har barnet därmed inte getts möjlighet att uttrycka sin åsikt. I praktiken innebär det att bestämmelsen om barnets bästa och barnets rätt till delaktighet i SoL och LSS inte följts. Även i de fall då uppföljning gjorts per telefon med vårdnadshavare framgår det inte av dokumentationen vilken avvägning som gjorts utifrån barnets möjlighet att komma till tals. I 49 ärenden

finns uppföljning dokumenterad 17 ärenden saknar helt dokumentation från uppföljning 28 ärenden förstagångsbeslut.

Information och service - Framtidsmöte och information inför 18-årsdagen. Skarpnäck är mycket gott exempel på att säkerställa att inget missas. Bättre att informera en gång för mycket än inte alls. Bra att det då också blir tydligt om det behövs stöd och hjälp i någon fråga.

Barn som anhöriga/syskon - Barnkonsekvensanalys som omfattar minderåriga syskon. Beskriva syskonens situation. Den indirekta avlastningen kan antingen vara för den enskildes del eller att tid frigörs för vårdnadshavare att ägna sig åt minderåriga syskon till den enskilde.

Rådet ges möjlighet att ge förslag på prioriterade utvecklingsområden inom fokusområdet.

Synskadades riksförbund lyfter att deras medlemmar inte är synliga i granskningen – där har i princip alla SoL-beslut. Fråga ställs kring när granskning som berör dem genomförs. Socialförvaltningen svarar att urvalet för granskningen även inkluderat SoL-beslut men majoriteten av ärendena i den granskade gruppen har LSS-beslut. 2022 genomfördes en granskning kring vuxna med ledsagning.

6. Information från förvaltningarna

Genomgång av verksamhetsberättelse 2024

Presentation av respektive förvaltning vad som gjorts under året 2024

Hässelby-Vällingby sdf berättar sammanfattande från verksamhetsberättelsen 2024 gällande de delar som berör funktionshinderområdet (bilaga 1).

Bromma sdf berättar sammanfattande från verksamhetsberättelsen 2024 gällande de delar som berör funktionshinderområdet (bilaga 2).

Fråga ställs från rådet vad en digital ungdomsgård är. Hässelby Vällingby sdf svarar att det handlar om av fritidsledare ledarledda aktiviteter online.

Rådet lyfter svårigheterna för personer med funktionsnedsättning att få en anställning. Några kommer till en praktikplats med tanken att leda till anställning men de fastnar där och kommer inte vidare. Det är viktigt att hitta vettiga sysselsättningar som personer med olika funktionsnedsättningar kan göra.

Förvaltningarna informerar om att nivåersättningssystemet för daglig verksamhet gjorts om i staden och att brukare ska kunna få ha kvar sin dagliga verksamhet i upp till sex månader vid anställning med förhoppning att genom extra stöd i början kan anställningen bli mer hållbar.

Rådet lyfter att arbetshjälpmedel vid jobb inte fungerar väl och är ett hinder för målgruppen att få jobb. Det tar lång tid innan Försäkringskassan utrett och beviljat hjälpmedel och under denna väntan har chansen till anställning gått förlorad. Detta är ett problem som är identifierat sen lång tid tillbaka men ännu kvarstår. Kan staden hitta ett sätt att överbrygga detta problem så är rådet tacksamma. Ett annat problem är i de fall hjälpmedel inte räcker och att ledsagning krävs i anställningsprocessen. Det blir klurigt när andra ska hjälpa till, personer behöver ibland tacka nej till jobb om ledsagaren inte känner sig bekväm med att vara delaktig.

Underlag för budget 2026 med inriktning 2027 och 2028 ("Fleråringen")

Föregående års texter från Fleråringen som gäller funktionshinderområdet skickades till rådet i samband med kallelsen med följande frågeställningar till rådet;

- *Vad ser rådet som prioriterade utvecklingsområden relaterat till funktionshinderområdet? (med särskilt fokus på stadsdelsnämndernas ansvarsområden)*

- *Vad ser rådet för omvärldsfaktorer som kan komma att påverka verksamheten och kostnaderna inom verksamhetsområdet funktionsnedsättning och socialpsykiatri?*

Rådet lyfter att funktionshinderrörelsen övertygat socialborgarrådet kring att testa fri ledsagning, och för att se eventuella kostnadsskillnader mot biståndsbedömd ledsagning. Rådet uppmanar Bromma och Hässelby-Vällingby att vara pilotstadsdelar för detta.

Rådet lyfter att staden behöver utreda hur kommunala handlingar kan anpassas så de går att läsa med de vanligast

läshjälpmidlen som personer med funktionsnedsättning använder, då detta inte fungerar bra i dagsläget.

Utifrån omvärldsfaktorer lyfter rådet att AI kanske gör saker billigare men kan också bli krångligare för vissa målgrupper. Ökat fokus på krig och krigsberedskap kan påverka verksamheterna. Sekretess och integriteten äventyras i och med krafttag mot gängkriminaliteten.

7. Frågor och synpunkter från rådet

Boendeplanen – ärende till mars-nämnden

Rådet lyfter att man skulle behöva återvinna mer av individuella hjälpmedel och anpassningar istället för att riva bort och återställa vilket upplevs som resursslöseri.

8. Övriga frågor

Rådet framför även att det är av vikt att man kan nå kommunens verksamheter genom telefon och inte endast via digitala kanaler.

Fråga från rådet kring hur journalister ges information om förvaltningens arbete. Förvaltningarna svarar att nämndhandlingar publiceras på nätet som de kan ta del av. Ibland uppmärksammas något ärende i lokaltidning. En del journalister begär också regelbundet ut handlingar. När man tidigare testat bjuda in journalister har de inte kommit.

Rådet lyfter det finns stora svårigheter att komma till Bromma sdf med färdtjänst. Färdtjänsten hittar inte till adressen. Något måste göras åt detta, tydligare skyltar eller annat.

9. Nästa möte

Vid nästa sammanträde i Hässelby-Vällingby 2025-04-01 behandlas:

- Fokusområde
- Rätten till kultur och fritid (8)
- Rätten till individuellt stöd (7)

10. Mötets avslutande

Mötet avslutas